

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ   ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ДЕРЖАВНА ВИЩА ТЕХНІЧНО-ЕКОНОМІЧНА ШКОЛА
ІМЕНІ БРОНІСЛАВА МАРКЕВИЧА (ПОЛЬЩА)

ЛЮБЛІНСЬКА ШКОЛА ВИЩА (ПОЛЬЩА)

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КАРДИНАЛА СТЕФАНА ВИШИНСЬКОГО
(ПОЛЬЩА)

ВІДДІЛ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Збірник матеріалів **Міжнародної науково-** **практичної конференції** **«РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ** **МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА»**

ТЕРНОПІЛЬ - 2018

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ІНТЕГРОВАНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ДЕРЖАВНА ВИЩА ТЕХНІЧНО-ЕКОНОМІЧНА ШКОЛА
ІМЕНІ БРОНІСЛАВА МАРКЕВІЧА (ПОЛЬЩА)
ЛЮБЛІНЬСЬКА ШКОЛА ВИЩА (ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КАРДИНАЛА СТЕФАНА ВИШИНСЬКОГО (ПОЛЬЩА)
ВІДДІЛ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

Міжнародної науково-практичної конференції

«Розвиток професійної майстерності педагога»

УДК 159.98:37.091

Р 64

Р 64 Розвиток професійної майстерності педагога: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 26-27 квітня 2018 року). /укладачі: В.С. Кавецький, А.В. Вихрущ, О.Я. Жизномірська, І.І.Гаврицак, С.Б. Гах – Тернопіль: СМП "Тайп", 2018. – 383 с.

У збірнику зібрано тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога», проведеної на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 26-27 квітня 2018 р.

Усі матеріали збірника подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол №4 від 14.05.2018 р.)

УДК 159.98:37.091

© Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2018

ЗМІСТ

Amantius Akimjak	
Rozvoj hudobnosti žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia	11
Beáta Akimjaková	
School success of pupils with health disabilities.....	19
Андрійчук І. П.	
Мотивація творчої діяльності молодших школярів у роботі педагога.....	29
Андрущенко Н.В.	
Використання здоров'язбережувальних технологій в дошкільній освіті України.....	31
Антимис Т. П.	
Математика як засіб розвитку критичного мислення	34
Бабовал Н. Р.	
Освітні індикатори як інструмент оцінювання стану та динаміки розвитку освітніх систем.....	36
Барабаш І.О.	
Нестандартний початок уроку математики як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів ПТНЗ.....	38
Bauer T., Tsaryk O.	
Internationale mobilität im kontext der europäischen hochschulbildung.....	40
Біляковська О. О.	
Професійна підготовка майбутніх вчителів природничо-математичних дисциплін: якісні орієнтири	42
Бойко М.М.	
Викладач в системі управління якістю вищої освіти.....	44
Брик Р.С.	
Професійна компетентність педагога в контексті Нової української школи.....	46
Буган Ю. В.	
Підвищення кваліфікації вчителів: «комплексний обід» чи «шведський стіл».....	49
Будда А.А., Корецька А.С.	
Педагогічна конституція Європи як важливий фактор інтернаціоналізації освітнього простору.....	52
Буяк Н.А.	
Вивчення іноземної мови у ВНЗ у контексті викликів сучасності.....	54
Бурденюк М. В.	
Стан готовності майбутніх фахівців з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій до виконання професійних завдань.....	56
Вихрущ А.В.	
Інновації минулих років як приклад для сучасності.....	58
Вихрущ В.О., Романишина Л.М.	
Педагогічна ментальність як основа формування фахової компетентності викладача.....	60
Вишньовський В.В.	
Психологічна компетентність як умова розвитку професійної майстерності педагога.....	63
Вітенко І.М.	
Забезпечення професійного зростання вчителя в умовах інноваційного освітнього простору.....	66

Вовна А.М. Стимулювання мимовільної уваги та формування довільної та післядовільної уваги за допомогою інноваційних педагогічних технологій.....	68
Воронкевич О.М. Особливості особистісних детермінант розвитку комунікативної компетентності майбутніх педагогів.....	71
Гавришак І.І. Самовдосконалення особистості педагога: джерела, структура та механізми	73
Генсерук Г. Р. Формування інформаційної компетентності майбутнього фахівця.....	75
Гетьман Т.О. Вплив емпатійності вчителя на здоров'я молодших школярів.....	77
Главацька О.Д. Попередження та подолання синдрому емоційного вигорання у вчителів.....	79
Глушко О.З. Реформування освіти у Польщі: виклики для вчителів.....	82
Гойсак В.Ю. Музикознавчий аналіз «камерного концертино» для саксофону з оркестром Жака Ібера.....	85
Горпінюк Т. І. Основні проблеми і тенденції сучасної вищої освіти в США.....	87
Гордецька О.В. Впровадження медіаосвіти як інноваційного напрямку професійної діяльності педагога.....	90
Гранда О. В. Впровадження BYOD (bring your own device) технологій в освітній процес.....	91
Грель Н.В. Використання методів візуалізації на уроках професійно-теоретичної підготовки спеціалістів художнього напрямку.....	93
Греник Н. В. Шляхи розширення психофізіологічного потенціалу дітей з особливими потребами в умовах ЗДО.....	95
Демидась С. Р. Професійне зростання особистості педагога.....	97
Джурило А. П. Освітня політика ФРН у контексті інноваційного розвитку держави.....	99
Довгаль Л. О. Інноваційні технології навчання в контексті педагогічної підготовки майбутнього вчителя.....	101
Доманюк О. М. Чинники підготовки майбутніх вихователів до формування доброзичливості у дітей старшого дошкільного віку.....	103
Дуліба А.М. Особливості впровадження проектних технологій у початковій школі з метою розвитку здібностей учня.....	105
Жизномирська О. Я. Психологічна та інноваційна готовність педагога у викликах сьогодення.....	108
Житко О. В. Політична еліта та її відповідальність в політико-управлінській діяльності.....	111

Жмурко О.Г. Використання інноваційних технологій на уроках хімії та біології.....	113
Зайченко І.В. Про удосконалення педагогічної підготовки магістрантів спеціальності "Педагогіка вищої школи" в НУБіП України.....	115
Zencaka A. Vocational education as a significant factor of a national economic growth.....	117
Зозуляк-Случик Р. В. Аксіологічний підхід формування професійної етики майбутніх соціальних працівників.....	122
Іванюк Т.Г. Математика як засіб розвитку когнітивних якостей школяра.....	124
Іванюк Т.М. Теорія і практика позитивної психотерапії в контексті розвитку психологічної компетентності педагога.....	127
Ігнатенко Н. В. Особливості реалізації компетентнісного підходу в оцінюванні навчальної діяльності студентів.....	129
Joanna Inglot-Kulas Pedagogiczne aspekty kompetencji i odpowiedzialności nauczyciela - coaching w pracy pedagoga.....	131
Кавецький В. Є., Байдецький П.Г. Урахування соціально-професійних орієнтирів учнів в профорієнтаційній роботі педагогічних працівників ЗСЗО.....	133
Калаур С.М. Теоретико-методологічні аспекти неперервності професійної підготовки майбутніх фахівців.....	135
Касянчук О. В. Особливості творчого самовираження майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.....	137
Кашуба З. Б. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях музики.....	139
Кашуба О. М., Кравчук Т. О. Міжнародний досвід професійного розвитку педагогічних працівників у Німеччині.....	142
Келембет Л.І. Науково-методичні основи формування професійної компетентності керівника закладу освіти.....	144
Кічула М. Я. Креативно-інноваційна діяльність педагога вищої медичної школи.....	146
Клапач О. І. Олімпійська освіта в освітньому процесі вищих навчальних закладів І-ІІ рівня акредитації.....	147
Когут О.І. Розвиток методичної служби і педагогічного дорадництва в умовах децентралізації.....	150
Козак О.В. Проблема розвитку лідерських якостей учнівської молоді.....	152
Колодійчук Л. С., Барало О.В. Методологічні рівні проектування електротехнічних дисциплін.....	153

педагогічному процесі. Цих вчителів характеризує середній рівень розвитку вміння осягати психічні стани учнів (58,7%). Маючи уявлення про те, що стало причиною виникнення цього стану, вони не завжди адекватно реагують на нього, тому не випадково виявлена така кількість дітей, які мають тривожність (59,1%). Отже, існує пряма залежність між тривожністю у дітей та рівнем емпатичних тенденцій у вчителів.

Проведена методика діагностики стилю педагогічного спілкування (автор І.М. Юсупов) показала те, що вчителі-класоводи у своїй роботі з дітьми дотримуються демократичного стилю спілкування (93,7%). Учень для такого вчителя – рівноправний партнер у спілкуванні, колега у спільному пошуку знань. Методами впливу є спонукання до дій, порада, прохання. Для цих вчителів характерна велика професійна стійкість, задоволення своєю професією.

Узагальнюючи результати дослідження і підсумовуючи висновки, подані вище, є підстави стверджувати:

- виявляється чітка залежність між станом психічного здоров'я та рівнем емпатійності у вчителів та стилем педагогічного спілкування;
- емпатійність є не тільки важливою особистісною рисою вчителя, а й складає, за нашими даними, одну з провідних професійно значущих якостей вчителя початкових класів;
- сформованість емпатійної поведінки вчителя дає можливість передбачати, до яких саме станів можуть привести ті чи інші дії вчителя, та будувати навчально-виховний процес з урахуванням цього важливого фактора.

Література

1. Беленька Г. В., Богініч О. Л., Машовець М. А. Здоров'я дитини – від родини. - К.: СПД Богданова А.М., 2006. – 220 с. – С.3-4.
2. Ващенко О. М. Особливості формування в молодших школярів умінь і навичок здорового способу життя в закладах інтернатного типу//Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – Збірник наукових праць. – Вип.8. – Київ – 2005 – 392с. – С.352.
3. Кочерга О., Васильєв О. Психічне здоров'я молодшого школяра. // Психолог на батьківських зборах / Упоряд. О. Главник. – К.: Редакції загальнопедагогічних газет, 2003. – 112с. – С.20.
4. Мусатов С. О., Зливков В. М., Кузьменко Н. В. Актуальна готовність вчителів до взаємодії з учнями // Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – №2. – С.14.

УДК 159.942.5:331.43[:37091.12.011.3-051]

Главацька О. Л.

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ПОДОЛАННЯ СИНДРОМУ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ У ВЧИТЕЛІВ

Стрімкий темп сучасного життя, постійні зміни в суспільстві й економіці насувають до працівників закладів середньої освіти складні, високі вимоги. Специфіка даної професії полягає у значній кількості емоційно складних та когнітивно-насичених міжособистісних контактів, які впливають на їх психологічний стан, обумовлюють розвиток професійних стресів та виникнення емоційного вигорання.

Науковий і практичний інтерес до синдрому вигорання обумовлений тим, що його наслідки є небезпечними не лише для вчителів, а й для об'єктів їх професійної діяльності. Емоційний стан педагога відображається на якості всього навчально-виховного процесу освітнього закладу.

Питання професійної компетентності, деформації та вигорання в професіях типу «людина-людина» вивчали такі науковці: психологи (Л. Анциферова, Е. Зейл, В. Подвойський та ін.), педагоги (В. Сластьонін, А. Мудрик, І. Липський, Н. Нікітіна та ін.).

Аналізу основних детермінантів синдрому вигорання присвячені роботи М. Борисова, Т. Зайчикова, К. Малишева, Т. Форманюк та ін. Дослідженням розробкою методів діагностики даного синдрому займалися дослідники: В. Бойко, Н. Водоп'янова, Т. Ронгинська, А. Рукавішников, О. Старченкова та ін. У їхніх працях накопичено певний фонд наукових знань про даний аспект професійної діяльності, але проблем, які вимагають їх наукового розв'язання, набагато більше.

Метою статті є обґрунтування особливостей попередження та подолання синдрому емоційного вигорання у працівників закладів середньої освіти.

Синдром вигорання належить до числа феноменів особистісної деформації. Його можна трактувати як багатоаспектний набір негативних психологічних переживань, які виникають внаслідок щоденного напруженого спілкування з високою емоційною насиченістю або когнітивною складністю, відповідальністю. Вигорання – відповідною реакцією на тривалі стреси професійного спілкування.

Вперше термін «вигорання» був введений американським психіатром Х. Фреденбергером в 1974 р. й трактувався як стан знемоги, виснаження з відчуттям власної безпорадності. Вчений вважав, що синдром вигорання – це особливий вид психологічного захисту, що супроводжується змінами в поведінковій, емоційній, когнітивній сферах особистості, які виникають внаслідок виконання професійної діяльності [5].

Методологія та стратегія експериментальних досліджень даного синдрому належить американським дослідникам – К. Маслач і С. Джексон. Вони розробили вимірну шкалу для діагностування його складових – емоційного виснаження, деперсоналізації та редукції особистих досягнень. Під емоційним виснаженням розуміється відчуття емоційної спустошеності й втоми, викликане власною трудовою діяльністю. Деперсоналізація передбачає негативне ставлення до власної діяльності її об'єктів. Редукція особистих досягнень – це виникнення почуття некомпетентності у своїй професійній сфері, усвідомлення неуспіху в ній [1].

Науковець Н. Водоп'янова виділяє чотири етапи формування синдрому емоційного вигорання [2]:

- деперсоналізація (втрата індивідуальності). Цей етап характеризується емоційною віддаленістю, уникненням контактів з колегами, відмежуванням від них;
- недооцінка особистого вкладу. На цьому етапі людина відчуває, що більше не вносить свій вклад до загальної справи, не виконує своїх функціональних обов'язків, не отримує задоволення від роботи;
- ізоляція. Основні ознаки етапу – виражена добровільна ізоляція від колег, невиконання доручених справ і обов'язків. Завжди знаходиться виправдання такої стратегії поведінки, висувається ряд «об'єктивних» причин;
- емоційна і фізична знемога. Людина відчуває, що повністю «зруйнована» фізично і емоційно. У неї вже немає бажання продовжувати роботу на цьому місці.

Науковці однозначні в тому, що необхідно заздалегідь здійснювати профілактичні заходи, які дають змогу запобігти, ослабити або виключити виникнення синдрому емоційного вигорання [2; 6].

Вчені виокремлюють дві форми спеціальних програм для попередження та подолання синдрому вигорання: індивідуальні, що реалізуються на рівні однієї особистості, включаючи психологічні методики, та групові, що використовуються на рівні колективу [3; 4].

До методів, що допомагають попередити та подолати синдром емоційного вигорання у вчителів на індивідуальному рівні, відносять: планування часу та межами роботи, що включає заняття спортом, відпочинку та релакси, доброзичливе спілкування з родичами та друзями. До числа популярних психологічних підходів, які рекомендують використовувати дослідники синдрому вигорання, належать такі: система принципів «вісім сходинок», аутотренінги, техніка боротьби з негативними думками, вправи на регуляцію емоційного стану, способи зняття стресу тощо [3].

Вивчення даної тематики на рівні колективу засвідчило зменшення негативних впливів, через розвиток соціальної підтримки – створення дружньої атмосфери взаєморозуміння у колективі. Через групове втручання краще реалізуються методи побудови стосунків у групі (тренінги розвитку комунікативних навичок), обговорення з колегами емоційно-складних ситуацій, індивідуальні консультації з постійним супервізором, робота у парі з психологічно-сумісним колегою, підтримка та участь у спільній справі тощо [4].

Учені вважають, що позитивно впливають на емоційно-вольову регуляцію психофізичного стану (вплив на емоційний стан) такі методи, як:

- гумор (сміх позитивно впливає на імунну систему, активізуючи Т-лімфоцити крові; у відповідь на усмішку організм продукуватиме бажані гормони радості; гумор чудово «перезаряджає» негатив);
- музика (гармонізації психоемоційного стану найкраще сприяє прослуховування класичної музики);
- спілкування з сім'єю, друзями, свійськими тваринами;
- заняття улюбленою справою, хобі (книжки, фільми, в'язання, садівництво, рибальство, туризм тощо);
- спілкування з природою, яка дає людині відчуття приливу сил, відновлення енергії);
- медитація, візуалізація, аутотренінг [1; 6].

Таким чином, до ефективних технік попередження та подолання синдрому емоційного вигорання вчителів належать:

- аналіз власної професійної ситуації через ідентифікацію сигналів, що попереджують емоційне вигорання: втомлений вигляд, байдужість, хворобливість, знижені кількісні та якісні показники роботи тощо;
- розвиток уміння керувати власним часом завдяки визначенню основних пріоритетів у діяльності, делегування своїх повноважень й доручень іншим;
- свідомо організація вільного часу, дозвілля, заняття спортом;
- доцільна організація робочого простору, місця з урахуванням принципів психогігієни та психопрофілактики;
- створення групи соціальної підтримки, до якої можуть увійти друзі, члени сім'ї, колеги, з якими є духовна єдність;
- використання відпочинку від роботи та інших навантажень.

Перспективи подальшого дослідження полягають у розробці моделі психологічного консультування керівників закладів освіти щодо попередження синдрому професійного вигорання персоналу.

Література

1. Брецько І. І. Психологічна симптоматика емоційного вигорання особистості // І. І. Брецько // Проблеми сучасної психології : збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України ; за ред. С. Д. Макси-менка, Л. А. Онуфрієвої. – Вип. 12. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2011. – С. 110-120.

2. Водопьянова Н. Е. Синдром «выгорания» в профессиях системы «человек – человек»: практикум по психологии менеджмента и профессиональной деятельности / Н. Е. Водопьянова; под. ред. Г. С. Никифорова, М. А. Дмитриевой, В. М. Снеткова. – Санкт-Петербург: Речь, 2003. – С. 276-282.

3. Дацунова С. Подолання синдрому емоційного вигорання: аналітичний практикум / С. Дацунова // Психолог. Шкільний світ. – 2009. – № 17. – С. 9-11.

4. Думанська Г. Синдром емоційного вигорання у педагогів: інтерактивна профілактична програма / Г. Думанська // Психолог. Шкільний світ. – 2010. – № 45. – С. 3-6.

5. Закарчевна В. С. Синдром емоційного вигорання як специфічний вид професійного деформування спеціаліста / В. С. Закарчевна // Соціологія. Психологія. Соціальні комунікації: збірка наукових праць студентів – членів проблемних груп Інституту соціології, психології та соціальних комунікацій / гол. ред. В. Б. Євтух. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – Вип. 7. – С. 107-114.

6. Качур О. Профілактика професійного вигорання в закладах освіти / О. Качур // Психолог. Шкільний світ. – 2010. – № 40. – С. 3-7.

УДК 37.7458 (438)

Глушко О.З.

РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ У ПОЛЬЩІ: ВИКЛИКИ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ

Постановка проблеми. Освіта відіграє провідну роль у наданні знань, формування умінь, навичок і компетентностей, необхідних для різнобічного розвитку особистості, її подальшої реалізації в житті суспільства. На особливу увагу заслуговує досвід Польщі, яка однією з перших постсоціалістичних країн розпочала реформу освіти, досягнувши у цьому аспекті значних успіхів. У відповідь на цивілізаційні та глобалізаційні зміни, освіта у Польщі продовжує розвиватися шляхом реформування всіх ланок освіти, вдосконалення законодавчої бази, підвищення рівня якості та відповідності кращим європейським та світовим стандартам.

Формулювання мети роботи (постановка завдання). Метою роботи є аналіз процесу реформування в Польщі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Реформа структури системи освіти була розпочата наприкінці 2016 року, після прийняття «Закону про освіту» («Prawo oświatowe») та Закону «Положення про введення Закону про освіту» («Przepisy wprowadzające Ustawę – Prawo oświatowe»). Впровадження реформи відбуватиметься з 1 вересня 2017 року до 2022/24 н.р. Реформа середніх шкіл розпочнеться з 2019/2020 н.р. і завершиться у 2023/2024 н.р.

Згідно нововведень, однорічна дошкільна підготовка стає обов'язковою для 6-річних дітей. З 2016/17 н.р. батьки 6-річних дітей мають право вибрати: вони можуть відправити дитину до першого класу початкової школи або залишити дитину ще на рік у дошкільному закладі. Натомість 7-річні діти обов'язково повинні розпочати навчання в початковій школі 1 класу.

Нова структура системи шкільної освіти Польщі охоплює: обов'язковий один рік навчання у дошкільному закладі (zerówka – не входить до структури шкільної освіти); 8-річна початкова школа (szkoła podstawowa); 4-річна загальна середня школа, ліцей (liceum ogólnokształcące); 5-річний технічний коледж (technikum); 3-річна галузева школа першого ступеня (branżowa szkoła pierwszego stopnia); 2-річна галузева школа другого ступеня (branżowa szkoła drugiego stopnia); 3-річна спеціальна школа, що готує до праці (szkoła specjalna przysposabiająca do pracy); післядипломний (позашкільний) навчальний заклад (szkoła policealna), який вважається частиною середньої освіти. Післядипломна освіта (szkoła policealna) призначена для

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА

*Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної
конференції*

м. Тернопіль, 26-27 квітня 2018 року

*Укладачі – Віктор Євгенович Кавецький, Анатолій Володимирович Вихруц, Оксана Ярославівна Жизномірська, Руслан Ярослававич Яковичин, Ігор Іванович Гаврищак,
Сніжана Богданієна Гах*

Підписано до друку 15.05.2018 р.
Папір офсетний. Формат 60x84¹/₁₆.
Гарнітура Times New Roman.
Друк офсетний.
Умов. друк. арк. 22,5 .
Обл.-вид. арк. 23,2 . Зам. №245

Віддруковано з готових діапозитивів у СМП “Тайп”
46006, м. Тернопіль, вул. Чернівецька, 44 б,
Телефон (352)520075; (352)526161